

تحلیل محتوای کتب ریاضی ابتدایی بر اساس شاخص سطح خوانایی گانینگ

نویسندگان: سیدمحمد موسوی فراز، رامین رضایی مقدم، کامران پدیدار

- 1- دانشجوی مقطع کارشناسی، رشته‌ی علوم تربیتی، گرایش آموزش ابتدایی، دانشگاه فرهنگیان، پردیس شهید ایزدپناه یاسوج
- 2- دانشجوی مقطع کارشناسی، رشته‌ی علوم تربیتی، گرایش آموزش ابتدایی، دانشگاه فرهنگیان، پردیس شهید ایزدپناه یاسوج
- 3- دانشجوی مقطع کارشناسی، رشته‌ی علوم تربیتی، گرایش آموزش ابتدایی، دانشگاه فرهنگیان، پردیس شهید ایزدپناه یاسوج

چکیده:

در این پژوهش دستیابی به میزان سطح خوانایی کتب ریاضی ابتدایی، و بررسی سطح خوانایی این کتاب‌ها از نظر تناسب با سطح سنی دانش آموزان می‌پردازیم. انتخاب روش پژوهش بر اساس تحلیل محتوا و با استفاده از فرمول تعیین شاخص های سطح خوانایی گانینگ است. جامعه آماری، کتاب‌های ریاضی پایه ی اول تا ششم ابتدایی است که از هر کتاب سه نمونه ۱۰۰ کلمه‌ای از ابتدا، وسط و بخش پایانی کتاب انتخاب شده است. تجزیه و تحلیل داده‌ها بر حسب روش‌های آماری و تحلیل میانگین آن‌ها بوده است. در نهایت، یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد که از بین کتاب‌های ریاضی اول تا ششم ابتدایی، سطح دشواری خوانایی کتاب های اول، چهارم و پنجم متناسب با سن پایه‌های آن‌ها بوده، اما سطح دشواری خوانایی کتاب‌های ریاضی پایه دوم، سوم و ششم متناسب با سن مقطع آن‌ها نبوده، و دشوارتر یا از دشواری کمتری برخوردار بوده است.

کلمات کلیدی: خوانایی سنجی، تحلیل محتوا، گانینگ، ابتدایی

مقدمه

نظام آموزشی فعلی کشور، یک نظام متمرکز و برنامه درسی آن منحصر به کتاب درسی است که در کل کشور استفاده می‌شود. این در حالی است که با توجه به وسعت کشور، تنوع و تعدد اقوام و مشکلات ناشی از آن (مثل دو زبانه بودن شاگردان)، رشد سریع علوم و فناوری، تغییر سریع در هنجارها و ارزش‌های اجتماعی، ضرورت دارد که کتاب‌های درسی با دقت کافی و در حد امکان، عاری از هر عیب و نقص و مطابق با اهداف تعیین شده و اصول علمی تألیف شوند. (یار محمدیان، ۱۳۸۶)

همچنین، به دلیل ساختار آموزشی و برنامه درسی حاکم بر آموزش و پرورش کشور، کتاب‌های درسی به عنوان رسانه‌های مهم و پرکاربرد در ساختار آموزشی کشور مطرح می‌باشند. کتاب‌های درسی، رسانه‌ای هستند که همه روزه معلمان و شاگردان از آن استفاده می‌کنند، لذا گاهی اوقات به‌عنوان تمام برنامه درسی، معلم بر آن تأکید می‌کند. (آلتبیچ، ۱۹۹۱؛ به نقل از نوریان، ۱۳۸۷)

این رسانه با اهمیت دربردارنده بخش‌های نوشتاری، تصویرها و تمرین‌هایی است که در راستای تحقق هدف‌های کتاب، تهیه و سازماندهی می‌شوند. چگونگی تنظیم محتوای کتب درسی عامل مهمی در تعیین چگونگی یادگیری است. گاهی عدم کارایی و نامناسب بودن محتوا و عدم تناسب آن با توانایی درک و فهم دانش آموزان، یادگیری را مشکل می‌کند یا نتیجه‌ای کمتر از انتظار به بار می‌آورد. بنابراین، در تهیه کتاب درسی مؤثر و اثربخش، فعالیت‌های آموزشی و تجارب یادگیری باید به گونه‌ای تنظیم شوند که یکدیگر را تقویت کنند و فعالیت‌های یادگیری با توانایی‌های دانش آموزان منطبق باشند، تا بتوانند الگوی رفتاری مورد نظر را در یادگیرنده به وجود بیاورند.

کتاب‌های درسی به خاطر اهمیت زیادی که در تعیین محتوا و خط مشی آموزشی دارند، کانون توجه دست‌اندرکاران آموزش و پرورش می‌باشند. اهمیت کتاب‌های درسی در نظام‌های آموزشی متمرکز مانند ایران که تقریباً تمام عوامل آموزشی بر اساس محتوای آن